

Štampa ob 4 zjutraj.

Štane celoletno . . . 180 K
 mesečno . . . 15
 za vsak dan . . . 300
 za izposojstvo . . . 400

Ogledi na vsak mm višino
 stolpe (58 mm) . . . 2 K
 mali ogledi do 30 mm
 stolpe (58 mm) . . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Milkošičeva cesta št. 10
 Telefon št. 72

Upravištvos:

Sodna ulica št. 8
 Telefon št. 26

Račun kr. pošt. šek. urada
 šte. 11842

Ljubljana, 6. januarja.

Kadarkoli je v Trbovljah kriza, se ponavljajo stereotipni članki. Socialna modrost in računi se vrstijo redno po istem vzorcu. Eden hoče, da država že jutri prevzame gospodarstvo premogovnika, ista država, ki ni znala vzdržati ne delavnic v Dravljah ne avtomobilskih delavnic, pa naj so bili na krmilu ministri klerikalci ali socialisti. Drugi bi rad vse delavce na raznju spekel, ako se cena premogu le za vinar zviša. Tretji se fezi, da »Trboveljska« isče delničarjev med Jugoslovani. Tako gre naprej, a žal vse to nič ne spremeni žalostne resnice. Lov za popularnostjo ne pomaga ne delavstvu do boljšega kosčka kruha, ne konsumentu.

Družabni red se ne bo še spremenil. Podržavljenje premogovnikov v okviru sedanjega družabnega reda pa je stvar bližnje bodočnosti, na katero se moramo najresnejše pripravljati. S tem pa ni rečeno, da se jo da prelomiti kar čez noč. Na postoječem temelju moramo ta trenotek doseči v križajočih se interesih kar najboljši ekonomski uspeh za našega človeka. S tega stališča presojamo tudi aktualni spor glede »Trboveljske«.

Vprašanje delnic nas malo zanima, Vemo, da za temeljito nacionalizacijo tega podjetja ni denarja dovolj in je tudi politično jako težavno vprašanje. Zahtevamo, da se družba povsem preseli v Ljubljano in mora neprestano pritiskati, da država sklene tozadevno pogodbo z Avstrijo, družba pa v najkrajšem času spravi pod streho v Ljubljani poslopje, kjer bo mogla poslovati v vsem svojem obsegu. To bo že samo po sebi znatna olajšava situacije. In tedaj bode tudi popolnejša kontrola mogoča. V listih čitamo vabilo jugoslov. bank na subskripcijo delnic po 900 K, dasi se nominalni znesek glasi na 200 K. Tozadevna pogajanja je vodila klerikalna vlada po bivšem poverjeniku Sernecu in nam podrobnosti niso znane. Vemo pa, da je tuji delničar svojčas vplačal 200 predvojnih kron in da se na borzi prodaja trboveljska delnica dražje, kakor po 900 naših kron. 30.000 delnic kolosalnega mednarodnega podjetja ne pomeni nobene resne nacionalizacije. Trboveljska delnica je spekulacijski papir. Ni naša stvar svetovati, vendar bi bilo škoda, če bi zaradi kratkovidnih kritik poziv naših bank, naj občinstvo delnice podpisuje, ostal brezuspešen.

Kakor nam zaradi teh 30.000 delnic družba ni prav nič bližja, tako se ž njo ne moremo sprijazniti zaradi dejstva, da je poprejšnja vlada imenovala štiri gospode v upravni svet, ne da bi oni posedovali delnice. Tudi mi smo mnenja, da je nezdružljivo upravno svetništvo in tako mesto v državni upravi, ki ima kaj posla s podjetjem. V konkretnem slučaju pa smo prepričani, da je bil vsaj namen drug. Vsekakor je tudi kontrola upravnih svetnikov domačinov nekaj vredna, in je brez dvoma, da bomo tedaj, ko se sedež družbe preseli v Ljubljano, vsi zahtevali, da naj bodo upravni svetniki po večini naši državljani.

Mezdni spor je dosegel vrhunec. Škoda, ki jo ima država vsak dan, gre v milijone. Ni ga med nami, ki bi delavstvu ne privoščili boljše eksistence, četudi vidimo, da velik del delavstva dosedanjih neutajljivih znatnih napredkov in uspehov ne uporablja ne za povzdigo telesne ne duševne kulture. Vendar je naša dolžnost opozarjati, da ima vsak zahtevk svoje meje v danih razmerah in da je hujšanje včasih največja pregreha na delavstvu samem, ki je vsak dan za stotisoče ubožnejše. Kot čisto objektivni opazovalci imamo vtis, da je bil zadnji nasvet vlade delavstvu in družbi tak, da se je na njegovi

Ustavni načrt gotov.

BEograd, 6. jan. (Izv.) Ministrski svet je sinoči zaključil razpravo o ustavnem načrtu. Markovičev projekt je bil v glavnem odobren. V projektu je ostal dvodomni sistem, vendar s pridržkom, da se vlada nanj ne veže; vprašanje prestolonasledstva se je rešilo v smislu ugovorov Demokratske stranke in se je omejilo pravo nasledstvo na moško linijo. Danes popoldne se je izvršila končna redakcija ustavnega projekta. Min. predsednik Pašić je bil na dvoru, da informira prestolonaslednika.

Sklepi trboveljskih rudarjev

Trbovlje, 6. jan. Včeraj in danes je imelo delavstvo posvetovanja o stališču, ki naj ga zavzame napram ultimatu deželne vlade. Po dolgih debatah, ki so trajale od 7. ure zvečer do 6. ure zjutraj je sklenil tarifni odbor tolmaiti predlog pokrajinske vlade, od 4. t. m. v tem smislu, da naj se izenačijo prejemki rudarjev trboveljske družbe s prejemki, ki jih dobivajo rudarji v državnih rudnikih v Velenju. Dokler komisija sestavlja na od delegatov delavstva in vlade, ki naj se sestane takoj po podpisu te pogodbe in konča delo najpozneje v 14 dneh, ne specificira izenačenja prejemkov, se kot predjem na izenačenje takoj zvišajo prejemki za 25%. Če vlada prisili »Trboveljsko družbo«, da podpiše vladin predlog z zgorej navedenim tolmaitenjem, se rudarji vrnejo na delo. Delavstvo priznava potrebo zvišanja produkcije za narodno gospodarstvo. Stalna komisija, v kateri bi bili zastopani po 1/3 glasov vlada, delavstvo in družba, bi lahko mnogo pripomogla k povišanju produkcije. Vrhutega se delavstvo zaveže stalno dvigati produkcijo, če se mu da garancija, da se s povišanjem produkcije in nadvrednosti progresivno dvigajo prejemki delavstva.

Dr. Kukovec v Zagrebu

Zagreb, 6. januarja. (Izv.) Danes je prispel sem minister trgovine dr. Kukovec. Inšpiciral je tukajšnji oddelek za trgovino ter je nato imel konferenco s predstavniki trgovine in industrije. Na konferenci se je razpravljalo o carinskih zadevah, zlasti pa o trgovinski pogodbi z Italijo, za katero se skoraj prične pogajanja.

Beograd, 6. jan. (Izv.) Za šefa kabineta ministrstva za trgovino in industrijo je imenovan inspektor dr. Milan Lazarevič.

Uradniški vprašanje.

Beograd, 6. jan. (Izv.) Podpisan je sklep ministrskega sveta o komisiji predstavnikov vseh ministrstev za uradniška vprašanja. Ta komisija bo skupno z ministrskim komitejem izvršila revizijo uradniških avanzmajev in ostalih uradniških vprašanj.

podlagi moglo začeti takoj delati. Dal je delavstvu nedvomen uspeh glede minimalnih plač. Odprl je možnost regulacije delavskih prejemkov sploh, družbi pa izjavil, da se bi vlada mogla odločiti za zvišanje prejemkov šele, kadar bi se posebna komisija prepričala, da je njen obstoj »sled regulacije ogrožen«.

Sedaj je dolžnost vseh treznih elementov, da prenehajo igrati se z instinkti mas in občinstva, ki ne more samo razsoditi, kdo ima prav. Mi se ne damo od nikogar učiti v demokratizmu, ki mora predvsem imeti pogum, da obvlada samega sebe. Dovolj je škode storjene, dovolj zapeljavanja. Vlada ima dosti moči, da more odločiti v trenutno izsiliti.

Načrt gre takoj na tisk in bo kot vladina predloga razdeljen med poslance že v prvi prihodnji seji konstituyente, t. j. 12. t. m. Vlada bo vztrajala na tem, da se takoj izvoli ustavni odsek ter prične s razpravo predloga. Ministrski svet je složen v tem, da treba delo za dovršitev ustave čim najbolj pospešiti.

Beograd, 6. jan. (Izv.) Komisija za administrativno razdelitev državnega ozemlja je izvršila dosedaj posle za 19 upravnih ozemlj, je potrebna torej odločitev še za 6 oblasti

Ljubljana, 6. januarja. »Zveza industričev« v Ljubljani je kot »reprezentant industrije« vložila pri deželni vladi protest radi namere, da bi se pri »Trboveljski družbi« izvedla revizija poslovnih knjig, češ, da pomenja vpogled v poslovne knjige poseganje v svobodo, zajamčeno po državnih osnovnih zakonih, ki je po njenem mnenju dopustno le v številčno določenih primerih, v zakonu izrecno navedenih. Pritegnitev delavstva k vpogledu v knjigovodstvo je pa pri vsem vpoštevjanju neurejenih komp. razmer oblasti novum, kojemu mora nasprotovati vse podjetništvo. Zveza industričev se posebno navaja, da deželna vlada ni začela sličnih eksperimentov niti takrat, ko je bila socijalno - demokratska stranka v njej krepko zastopana in ne more umeti, da dovoljuje deželna vlada baš sedaj, da se naj v industrijo uvedejo radikalne tendence. Zveza industričev zatrjuje, da so dosedanja pogajanja glede stiske v trboveljskih rudnikih nudila vso možnost do mirnega sporazuma, zato tem manj umeva, da se iz vladne strani brez dejanske potrebe uvajajo dalekosežne in v posledicah nedogledne metode socijalističnega značaja. Zveza industričev prosi končno, da se izpodbijana točka odloka ne izvrši in da se tako štiti veljavni zakon.

Zboljšanje položaja na Irskem.

Kopenhagen, 6. januarja. (Izv.) Po poročilih iz Londona se je v zadnjem času položaj na Irskem zboljšal. V zadnjem tednu ni bilo več toliko atentatov in tudi ne mrtvih, kakor poprej. Vlad bo izvedla homerulski zakon in postaneta tako severni in južni irski parlament dejstvo. Grofija Ulster je že postavila svoje kandidate. Domneva se, da bosta oba parlamenta že spomladi otvorjena od kralja ali pa od princa Wales.

London, 6. januarja. Listi poročajo, da bo vlada dovolila, da se sestane sinfajnovski parlament.

Beograd, 6. januarja. (Izvirno.) Sinoči je bil med demokrati in radikali glede občinskih volitev v Beogradu dosežen načelni sporazum, in sicer na sledečem temelju: radikali bi dobili predsednika, dva »kmeta« - pravnika in 18 odbornikov, demokrati pa podpredsednika dva kmeta - pravnika in 12 odbornikov.

Beograd, 6. januarja. (Izv.) Ministrstvo za socijalno politiko je sinoči razpravljalo o izboljšanju gnetnega stanja delavstva. Pri tem se je naglašalo, da so potrebne nujne odredbe v tem smislu.

Bruselj, 6. januarja. (Izv.) Belgijski državni dolgovci so znašali koncem leta 30 in pol milijarde frankov, 3 milijarde restavracijskega posojila zapadejo 15. decembra 1921.

Praga, 5. jan. (Izv.) »Pravo lidu« javlja iz Moravske Ostrave: Uradništvo ostravskega premogovnega revirja je sklenilo, da stopi 15. t. m. v stavko, ako se ne ugotovi njegovim mejnim zahtevam. Gre za 4000 uradniških nastavljenec.

Pariz, 6. januarja. (Izv.) Mestna uprava je v pokritje svojega primanjkljaja najela posojilo v znesku pol milijarde.

D'Annunzio, Radić in Lenin.

Opatija, 6. januarja. (Izv.) Italijanska obmejna žandarmerija je vjela tri D'Annunzijeve legionarje, ki so ukradli D'Annunzijevo privatno blagajno in ušli iz Reke. V blagajni so našli okoli 20 milijonov lir v gotovem denarju in vso D'Annunzijevo privatno korespondenco. V ti korespondenci se nahajajo uradni dokumenti, ki dokazujejo direktno zvezo med D'Annunzijem, Radićem in Leninom. Policija je izročila zaplenjeni material generalu Caviglii.

Preprečen atentat fašistov na Giolittija.

Rim, 6. januarja. (Izv.) »Tempo« poroča, da je rimska policija razkrila veliko zaroto fašistov proti predsedniku vlade Giolittiju. V zaroto so bili zapleteni nacionalistični poslanec Tofani, general Giardino, major Parissi, inženir Sennegallia in profesor Preziosi. Policija je aretirala vse zarotnike in v njih stanovanjih zaplenila bombe in peklenške stroje.

Položaj na Reki.

Opatija, 6. januarja. Začasna reška vlada je setavljena tako - le: Predsednik: Antonio Grosich; notranje zadeve: Elpidio Springhetti; narodna obramba: Horst - Venturi; finance: Idone Rudan; gospodarstvo: Giovanni Rubinich; javna dela: Clemente Marassi; pravosodje: John Stiglich; prosveta: Salvatore Belassich.

Opatija, 6. januarja. Od legionarjev in arditov v d'Annunziji službi so doslej zapustili Reko vsi oddelki razen enega, ki ni hotel oditi, ali ga je sam D'Annunzio pregovoril, da tudi on zapusti Reko. Tekom današnjega dneva zapusti tudi ta zadnji legionarski oddelek Reko.

Rim, 6. januarja. »Tribuna« javlja iz Reke, da se je izkrcal na otoku Rabu večji oddelek jugoslovanske vojske, ki je prevzel vso oblast v svojo roko. »Tribuna« sama dvomi o resničnosti te vesti.

Rim, 5. jan. Giornale d'Italia piše v članku o bodočnosti Reke, da mora Italija posvetiti sedaj vso skrb in pozornost Reki, ker sicer se zgodi, da pride Reka v nedoglednem času v jugoslovanske roke. Boj za Reko se ne bo bojeval v kulturnem, ampak na gospodarskem polju! Jugoslavija ima v tem slučaju mnogo ugodnejši položaj, zato mora Italija takoj pričeti z delom, da ne dobi Jugoslavija na Reki gospodarske premoči.

Zavezniški vrhovni svet.

Pariz, 6. jan. Po sporazumu med zavezniškimi vladami se sestane vrhovni svet dne 19. t. m. v Parizu, ki bo razpravljal o sledečih točkah: 1.) Razorožitev Nemčije; 2.) revizija mirovne pogodbe v Sevruju; 3.) reparacijsko vprašanje z obzirom na ruske priprave na napad na Rumunijo in Poljsko in organizacijo splošne zavezniške ofenzive proti boljševikom.

Rim, 6. januarja. (Izv.) Zbornično zasedanje se prične zopet dne 26. januarja. Ker je navzočnost ministrskega predsednika Giolittija neobhodno potrebna, bo zastopal Italijo na pariški konferenci zunanji minister grof Sforza. Splošno prevladuje mnenje, da so nasprotstva med Anglijo in Francijo jako velika. Posredovalna vloga Italije pridobiva vedno bolj na pomenu. »Tribuna« izjavja mnenje, da bo nemško vprašanje na konferenci zavzelo toliko časa, da rusko vprašanje sploh ne pride do razprave.

Pariz, 6. januarja. (Izv.) Kakor javlja »Temps«, se francoska vlada živahno zanima za bedni položaj Avstrije in je sklenila, odposlati na Dunaj svoje strokovnjake, da prestudirajo, na kak način naj bi se priskočilo Avstriji na pomoč da se ji omogoči obstoj. Budimpešta, 6. januarja. »Pesti Hirap« poroča, da je bilo na podlagi zakona, ki se tiče izdajalcev domovine, konfiscirano premoženje grofa Mihaela Karolvja.

Otvoritev grškega parlamenta.

Atene, 5. jan. (Izv.) Danes dopoldne je bila po slovesni službi božji otvorjena grška zbornica. Kralj Konstantin in kraljica sta bila živahno pozdravljena. Seji je prisostvovalo tudi nekaj venizelističnih poslancev. Kralj Konstantin je prečital prestolni govor, v katerem izraža svojo radost nad ljubeznijo, ki mu jo je izkazal narod in svoje veselje nad dobrohotnostjo, ki so jo pokazale alirane vlasti napram Grški in njenemu narodu. Nato je napovedal reformo ustave in zakonodaje v smislu demokratske organizacije. Zvezo s Srbijo označuje prestolni govor za jamstvo za mir na Balkanu, predstojajočo poroko grške princesinje Helene z rumunskim princem pa kot dobro znamenje za prirčne odnose med obema državama. Koncem govora se je kralj spominjal svojega umrlega sina Aleksandra in proglasil tretjo narodno skupščino za otvorjeno. Prihodnja seja bo 24. t. m. in se bo vršila volitev predsedstva.

Proti komunistom.

Pariz, 6. jan. »Journal« javlja iz Londona, da je delavska stranka objavila razglas vsem socialistom in komunistom sveta, v katerem se moskovska internacionala obsoja. Moskovska internacionala nima niti velikopoteznosti niti trajnosti toliko, da bi si zagotovila obstoj internacionalne. Manifest protestira proti neopravičenemu vmešavanju moskovskih voditeljev v narodne organizacije, katere bi radi spravili v svojo odvisnost.

Rim, 6. jan. Na italijanski vsesocialistični kongres, ki se vrši v mesecu februarju v Livornu, je ruska sovjetska vlada delegirala kot svoje zastopnike Zinovjeva (p. ej Apfelbaum) Bukarina in Angjelo Balabanova v svoji zadnji ministri. Seji je italijanska vlada sklenila, da prepove delegatom sovjetske vlade pristop na italijansko ozemlje.

Amnestija v Julijski Benečiji.

Rim, 6. jan. Te dni bo podpisan kraljevski dekret o splošni amnestiji za vse politične delikte v Julijski Benečiji.

Rim, 6. jan. Listi poročajo: Po končanem reškem vprašanju ima ratifikacija rapalske pogodbe samo formelen pomen. Med italijansko vlado in odpravniko 1 poslov jugoslovanske vlade so določene že vse formalnosti glede ratifikacije, ki je v bistvu samo diplomatska ceremonija. — Kar se tiče sestave komisije, ki bo določila sporazumno z jugoslovansko komisijo vse detajle meje na terenu, italijanska vlada še ni imenovala svojih delegatov, a je že jugoslovanski vladi sporočila svoje predloge, ki so tako popustljivi, da bo jugoslovanska vlada z mirno vestjo pristala na vse rektifikacije meje v spornih točkah.

Atentat s smrtonosnimi bombami.

Berlin, 6. januarja. (Izv.) Včerajšnja sejo berlinskega občinskega sveta so komunistični poslanci razgnali. Na dnevnem redu so bile komunistične interpelacije radi odpusta večjega števila delavcev iz elektrarn. Poslušalci so živahno posegali z medklji v debato in posovali zastopnike ostalih strank. Ko je raditega župan odredil izpraznitev tribun, so poslušalci dvignili divji krik in pričeli metati v dvorano smrtonosne bombe. Občinski svetniki so morali pobegniti iz dvorane, poslušalci pa so ostali. Občinski svet je bil končno prisiljen, da je zboroval v sosednji dvorani ob zaprtih vratih.

Pokrajinsko upravno sodstvo.

Različne institucije naj jamčijo zakonitost v upravi. Take institucije so n. pr. pravo interpelacije v parlamentarnih zborih, disciplinarna, kazensko-pravna in civilnopravna odgovornost upravnih uradnikov, pristojnosti civilnih in kazenskih sodišč pri presoji predhodnih vprašanj. Najvažnejša naprava v tem pogledu pa je upravno sodstvo. Upravno sodstvo ima namen, da neodvisni sodniki na pritožbo kontrolirajo zakonitost upravnih aktov. Imamo več sistemov upravnega sodstva. V nekaterih državah je za upravno sodstvo več stopenj in kot nižje instance poslujejo občna upravna oblastva, da, včasih je tudi vrhovno upravno sodišče po svojem bistvu pretežno posvetovalen organ osrednje vlade. Premnogokrat imajo upravna sodišča odločati tudi o stvarih pritega predarka in ne le o tem, ali so se subjektivne pravice odnosno objektivne prave kršile in meje svobodne presoje prekoračile. V drugih državah zopet je misel upravnega sodstva posledenice izvedena ter sestoji iz upravna sodišča le iz sodnikov po poklicu in sodijo le o pravnih vprašanjih, ne pa tudi o primernosti upravnih aktov. Redna sodišča bi ne smela prevzeti tega sodstva, ker vseh svoje pretežne in kazenske pravne izkušnje in orientacije ne bi bila kos svoji nalogi. Upravno sodstvo zahteva namreč popolno znanje upravnega prava in upravne prakse, česar pa od civilnih in kazenskih sodnikov ne moremo zahtevati.

V naši državi bi z ozirom na pravno različno administrativno pravo v posameznih pokrajinah bilo treba, da nimamo le v središču naše države upravnega sodišča (n. pr. državni svet), temveč tudi v posameznih pokrajinah, ni pa potrebno, da bi pokrajinska upravna sodišča bila v obče le nižja upravna sodna instance, od koje bi šla pritožba na vrhovno upravno sodišče. Pokrajinsko upravno sodišče imej le upravnosodne pošto, kajti vsaka spojitve z drugimi posli bi zahtevala drugo sestavo tega sodišča in s tem ogrožala glavni smoter te važne institucije. Pokrajinsko upravno sodišče naj 1.) rešuje administrativne spore o pritožbah proti odlokom državnih in samoupravnih oblastev v pokrajini, kadar so se ti odloki izdali v zadnji administrativni stopnji in pritožnik trdi kršitev zakona ali pomankljivost upravnega postopanja;

2.) naj presoja pravilnost grajanih izvolitev v pokrajinsko skupščino;

3.) naj razsoja kot disciplinarni sodni druge in zadnje stopnje za državne nameštence, kolikor ne poslujejo v ta namen redna sodišča ali državni svet. Ako smatra upravno sodišče pritožbo za utemeljeno, odredi ali ponovitev odnosno spopolnitev postopanja ali pa v stvari sami razsoja in sicer bodisi na podstavi

dejstvenega stanja, ki ga je upravna oblast ugotovila, bodisi na podstavi odredene spopolnitve dejstvenega stanja. Pokrajinsko upravno sodišče razsoja v obče v prvi in poslednji stopnji; edinoče ban in v stvarih pokrajinske samouprave pokrajinski odbor naj imata pravico v varstvo zakona se pritožiti proti izrekom pokrajinskega upravnega sodišča na državni svet.

Vsled te pristojnosti pokrajinskega upravnega sodišča se more zahtevati od upravnih sodnikov posebna vposobljenost. Ne zadostuje, da imajo le diplomno o dovršeni pravni fakulteti. Treba je tudi mnogolikega službovanja v notranji ali finančni upravi ali kot sodnik ali profesor pravnih fakultet ali pa večletne prakse kot odvetnik. Ne zadostuje pa, da imej upravni sodnik posebno teoretično in praktično kvalifikacijo, treba tudi, da mu prebivalstvo zaupa. Vsled izredno važnega položaja pokrajinskih upravnih sodnikov v državni organizaciji, bi bilo povsem umestno, če jih kralj na predlog predsednika ministrskega sveta imenuje, vendar pa tako postopanje se ne jamči, da bi pri imenovanju ne odločali strankarski interesi, saj je predsednik ministrskega sveta predvsem poverjenik parlamentarne večine. Istotako bi se pri imenovanju morda premalo v poštev jemalo razmere v pokrajini. Da se temu izognemo, t. j. da izključimo strankarske interese in da pride tudi pokrajinska posebnost in pri Slovencih tudi dejanska obstojenja narodnostna razlika do veljave, je treba, da pokrajinska skupščina s kvalificirano n. pr. četvrtinsko večino predlaga dva ali tri kandidate. Izmed teh kandidatov bi si kralj jednega na predlog predsednika ministrskega sveta izbral in ga imenoval za pokrajinskega upravnega sodnika.

Za pokrajinske upravne sodnike naj veljajo glede neodvisnosti, premeščanja in v pokojitve isti predpisi, kakor za sodnike civilnih in kazenskih sodišč. Iz tega in iz prejšnjih člankov je razvidno, da stojim na stališču decentralizacije javne uprave in sicer bi se ta decentralizacija izvršila na dvojen način. Del državne uprave bi prevzele v veliki meri teritorialna združenja kakršna so pokrajine, okrožja in občine. To bi bila samouprava, kateri bi šla posebno pri pokrajini prav izdatna normotvorna pravica dajanja avtonomnih postav (avtomonija). Kolikor bi pa država z lastnimi organi sama upravne pošto izvrševala, bi se morala osrednja oblastiva razbremeniti in bi pokrajinska vlada z banom na čelu in pokrajinsko upravno sodišče v obče v zadnji instanci odločala (dekoncentracija).

Taka decentralizacija ne nasprotuje naši državi. Saj nima namena, da obstoječe razlike kar namah odstrani in da skuša vse narodnostne in dru-

ge družabne posebnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev na nenaraven način izenačiti. Glavna naloga naše države je, da jamči Srbom, Hrvatom in Slovincem samostojnost in svoboden razmah. Enotna narodnost bo tekom generacij sama in neopažena prišla. To izenačenje se bo tem hitreje udeležilo, čim manj bomo silo delali naravnemu razvoju. Nenaravni skoki se v zgodovini vedno maščujejo. Končno moramo pa tudi pomisliti, da nova ustava gotovo nima veljati za več generacij, temveč, da naj bo trdni temelj za državno delovanje v najbližji bodočnosti.

Ko se bodo razmere ustale in bo mogoče zgodovinsko veljavno dejstvo združiti Srbov, Hrvatov in Slovencev v eni sami državi v vseh svojih konsekvencah presoati, takrat bo pa naš narod razmišljal o reviziji ustave. A sedanja konstituenta bo morala vpoštovati izključno potrebe prvih bodočih desetletij.

Politične beležke

4 Proti radičevizmu in komunizmu. Iz Beograda poročajo: Predsedništvo vlade in ministrstvo za notranje zadeve dobiva iz vseh krajev naše države brzogovorne in pismene izjave, v katerih se odobrava energičen nastop vlade proti razornim elementom v naši kraljevini. Dobrovoljska organizacija v Bosni poziva vlado, naj z istimi sredstvi kot je nastopila proti komunistom, nastopi tudi proti Radičevcem, ki so ravno taki nasprotniki narodnega in državnega edinstva, kakor so komunisti. Bosanski dobrovoljci stoje z orožjem v roki vedno na razpolago vladi, da s silo preprečijo vsak poizkus, naperjen proti narodnemu edinstvu.

5 Italija za revizijo Sevreske mirovne pogodbe. Iz Sofije poročajo, da se bolgarska vlada obrnila na italijansko s prošnjo, da ta podpira bolgarske zahteve po reviziji sevreske mirovne pogodbe. Italija je baje obljubila, da bo diplomatsko podpirala to zahtevo v vrhovnem svetu. Zahtevo po poročilih iz Sofije je sprejela simpatično tudi francoska vlada a stavila kot predpogoj zahtevo, da se izvede popolno zbližanje med Jugoslavijo in Bolgarsko. Istotako poročajo iz Sofije, da se namerava Stambalijski še enkrat podati v Pariz, da posreduje v tem vprašanju v vrhovnem svetu.

6 Razkol v francoski socialistični stranki. Francoska socialistična stranka, ki je bila do sedaj enotna, se je na socialističnem kongresu v Toursu razcepila v tri dele. Večino so dobili pristaši III. internacionale. Od 69 socialističnih poslancev socialističnega parlamentarnega kluba je glasovalo za II. internacionalo samo 12 poslancev. Sedaj je prišlo do principijelnega sporazuma med centrom in desnico. Za sporazum se je posebno zavzemal Marxov vnuk Longuet, voditelj centristov. Sporazum temelji na predelanem Jauresovem programu.

—0—

Badnjak.

Danes so slavili naši pravoslavni bratje badnji dan (božični večer) z iskrenim in globokosimboličnim občutjem. Badnji dan slave Srbi v veselju, med streljanjem, pevanjem narodnih pesmi, plesanjem kola in sežiganjem »badnjaka«, t. j. velikega suhega panja ali štorja, katerega gredo iskati v zimskotihi šumo. V Srbiji na kmetih gredo sečljaki celega sela v šumo, tam poseka vsak za svojo hišo velik panj, ta panj neso domov ter ga svečano položijo na ogenj, kjer gori vso noč. Z žitnim zrnjem in koruzo gospodar v prisotnosti cele porodice poskropi panj, želi družini srečo in zdravje, nakar prično radostno praznovati božič.

Po mestih se je ta navada spreminila v toliko, da odnese iz šume domov samo suho hrastovo vejo, okrašeno z raznimi stvarmi.

Tudi v Ljubljani so danes popoldne priredili naši bratje badnjak. Častniki in moštvo ljubljanske garnizije so se po 12. uri zbrali v vojašnici kralja Petra I. na Poljanah. Med sviranjem godbe dravske divizije so z zastavami na konjih in vozovih odšli v tivolski gozd po badnjak. V gozdu so med streljanjem pušk odsekali več velikih hrastovih vej. Za vsako vojašnico in višjo vojaško oblast so določili po en badnjak, katerega so okrasili z zastavicami in jabolki, zaviti v raznobarvan napir. Ko so bili badnjaki gotovi, so častniki in moštvo ob sviranju macedonske »gajde« (dude) in priprostih goslačev zaplesali veselo kolo.

Z okrašenimi badnjaki se je nato med sviranjem godbe vrnila vojaška povorka v mesto, najprvo pred komando dravske divizije, kjer so izročili prvi badnjak med plesanjem kola na cesti, kar je privabilo mnogo gledalcev. Pred stanovanjem generala Dokića v Miklošičevi ulici so zaplesali v drugo kolo ter generalu izročili badnjak. Bili so pogoščen. General sam je stopil v kolo svojih vojakov ter veselo z njimi zaigral.

Zelo slikovita je bila svečanost badnjaka v artilerijski vojašnici. Povorka z badnjaki je po Dunajski cesti prispela v vojašnico. Na dvorišču je bilo zbrano moštvo artilerijskega polka. Na sredi dvorišča je gorel

ogenj. Povorka je poveljniku polka izročila badnjak. Polkovnik Marković, kot poveljnik je poskropil badnjak trikrat z žitnim zrnjem in koruzo ter držeč badnjak v rokah častil vsemu moštvo »srečan božič, srečo in zdravje«. Po častitki je položil badnjak na gorečo grmado. Vojaški so navzoče, tudi civilno prebivalstvo, skromno pogostili ter nato zaplesali kolo. Iste svečanosti so se vršile potem v belgijski vojašnici in v vojašnici kralja Petra I. na Poljanah.

Maribor, 6. jan. Praznovanje pravoslavne badnjaka v Mariboru se je razvilo v pravo jugoslovansko manifestacijo. Maribor je videl prvič, kako praznujejo bratje Srbi svoj božični večer. Na dan iz šume domov samo suho hrastovo vejo, okrašeno z raznimi stvarmi. Tudi v Ljubljani so danes popoldne priredili naši bratje badnjak. Častniki in moštvo ljubljanske garnizije so se po 12. uri zbrali v vojašnici kralja Petra I. na Poljanah. Med sviranjem godbe dravske divizije so z zastavami na konjih in vozovih odšli v tivolski gozd po badnjak. V gozdu so med streljanjem pušk odsekali več velikih hrastovih vej. Za vsako vojašnico in višjo vojaško oblast so določili po en badnjak, katerega so okrasili z zastavicami in jabolki, zaviti v raznobarvan napir. Ko so bili badnjaki gotovi, so častniki in moštvo ob sviranju macedonske »gajde« (dude) in priprostih goslačev zaplesali veselo kolo. Z okrašenimi badnjaki se je nato med sviranjem godbe vrnila vojaška povorka v mesto, najprvo pred komando dravske divizije, kjer so izročili prvi badnjak med plesanjem kola na cesti, kar je privabilo mnogo gledalcev. Pred stanovanjem generala Dokića v Miklošičevi ulici so zaplesali v drugo kolo ter generalu izročili badnjak. Bili so pogoščen. General sam je stopil v kolo svojih vojakov ter veselo z njimi zaigral. Zelo slikovita je bila svečanost badnjaka v artilerijski vojašnici. Povorka z badnjaki je po Dunajski cesti prispela v vojašnico. Na dvorišču je bilo zbrano moštvo artilerijskega polka. Na sredi dvorišča je gorel

Domače vesti.

Ljubljana, 6. januarja.

Bratje pravoslavne vere
srečan praznik Roždestva!
Uredništvo „Jutra.“

* Minister za trgovino in industrijo dr. Kukovec pride v soboto v Ljubljano. Posvetovanje z zastopniki naše trgovine, industrije in obrti se zato ne vrše v petek, temveč v soboto ob 11. dopoldne v prostorih trgovske in obrtne zbornice.

* Karakteristike novih ministrov. V »Beogradskem Dnevniku« prinaša Krsta Civičar karakteristike novih ministrov, in med drugimi pravi o novem ministru za trgovino:

Dr. Vekoslav Kukovec, ki je bil že član stare vlade in je sedaj stopil tudi v novo, je jako marljiv in simpatičen. Ko ministar se je s svojim delom v javnosti akreditiral tako dobro, kakor malokateri njegovih kolegov v prejšnji vladi. Dr. Kukovec je človek visoke naobrazbe in državnik modernega kova. Za našo državo je njegova oseba velika pridobitev. — O pok. ministru financ Koste Stojanoviću piše Civičar: Kosta Stojanović je državnik, ki se more o njemu govoriti le dobro. Ko bi bili vsi ministri taki kot je Stojanović,

V. F. JELENC:

„Hudožestvenici.“

Pred nekako 25 leti sta dva mlada moskovska igralca, Stanislavski in Moskvini, zbrala okoli sebe malo gledališko družbo, ki je prekinila z vso gledališko tradicijo, ki je namesto besed prinesla na oder življenje, namesto zunanosti duševnost. Nastop te nove gledališke trupe pomenja revolucijo v gledališki historiji, popoln preobrat k resnici in duši. In ko je ruska trupa prvič prišla v Evropo, ji je pokazata pravi oder, pravo gledališče, svet in življenje. Ruska umetnost je zmagala na svojem pohodu.

Smel in predrzen je bil korak mladih moskovskih umetnikov, zavrgli so brezobzirno vsa zunanja sredstva, ki vzbujajo »efekte« in jih zamenjali z drugimi, ki »hajajo iz človeka in gredo v človeka, namesto efektov je prišla psihologija, namesto scenerije duša.

Dvoje je načel, ki so jih prinesli Rusi v gledališče — duša in harmonija. Posamezniki se gube, žrtvujejo svojo individualnost, stapajo se z

drugimi v mogočno celino, največji in najmanjši vsi so enaki, tu ni tekovanja, vse je podrejeno harmoniji, v eno veliko, do najmanjših detajlov izdelano sliko popolne lepote.

Imel sem priloiko, da sem jih videl povodom njihove druge evropske turnee. Dolje sem poznal rusko umetnost le iz slovitih Reinhardtovih režij, ki je veljal kot najboljši učenc Rusov, ali takoj sem videl, da to kar so prevzeli od Rusov Nemci, a od Nemcev vsi ostali odri, ni niti polovica tega, kar hočejo in kar daje Rusi.

Priprosti oder, brez scenerij in sceničnih aparatov, brez dekorativnega ozadja se vam razgane; prvi hip ste nekako osupli, ko vidite to prazno sliko, ta v grobih konturah naznačen, neizdelan okvir... A naskrat oživi vsa ta slika, prevzame vas tople dah, ki sega z odra, ki objema igralce, ki ovije z nekako čarobno močjo publiko in jo spaja v eno z odrom, z igralci, z delom, z življenjem. Vse oživi, ožive prazne stene, oživi mrtva priroda, vi vidite in čutite vse, kar niste videli in čutili, ko se je razgrnila zavesa. V kulise in v scenerijo pride življenje; zdelo se mi je, da preprosta soba z malenkostno opravo igra skupaj z ono veliko ce-

lino, ki se giblje, ne giblje, živi na bdu... Zdelo se mi je, da čuti soba to kar čutijo oni, ki so v nji, da se zavedajo vsi skupaj, da so skupaj preživeli svoje življenje med temi platnenimi stenami, in ko se je odprlo okno, zdelo se mi je, da čutim hladni pomladni veter, da mi udarja v nos vonj cvetja, prvega pomladnega cvetja... Videl in čutil sem tišino prostiranega gozda, v besedah gledal nastopajoč mirak, zahod sonca, v besedah čutil težino noči.

In velike zgodovinske scene! Cezar, Macbeth, Otelo... vse brez tehlike, brez scenerije, tudi brez velikega esemblea... ali vendar najdete nepregledne množice, najdete jih v besedah, najdete jih v oni veliki celoti, ki spaja vse, tako da se čutite tudi vi atom, del te celote... Tudi vam govori Antonija, tudi vi ste v oni veliki množici, ki se z njo igra predrzni tribun... In tako gre scena za sceno, dejanje za dejanjem, a ko se zadnjikrat zgrne zaslon, vi se vračate z zavestjo, da je življenje le eno, da ste le atom življenja...

To ni svet na desekah, kakor pravijo, to smo mi vsi, kakor smo brez olepšav in podčrtavanj v dobro ali zlo, ljudje, popolnoma navadni ljud-

je, ne slika življenja, ampak življenje samo...

To je umetnost življenja in življenja umetnosti obenem.

—0—

Iz umetniških krogov.

Dobra misel. Srbski umetniki v Beogradu so v veliki zadregi, kadar je treba privediti kako razstavo. Pomankanje prostorov je valed splošne stanovanjske miselje v Beogradu še večje nego v Ljubljani. Porabili so zato že večkrat dvorano »Druge Beogradske gimnazije«. Ali ne bi kazalo tudi v naših krajih — v Ljubljani pač za sedaj še zadostno Jakopičev paviljon — prirejati razstave v šolskih prostorih? Naj bi o tem preiščevali prizadeti. Tako bi bilo mogoče z razmeroma malimi stroški prirejati razstave n. pr. v Celju, Kranju, Novem mestu itd.

Razstava »Lada« v Beogradu. Kakor čujemo, pripravlja Beogradska »Lada« pomladansko razstavo.

Maribor in Ljubljana. Mariborska razstava je zaključena. Ni toliko razstava visokih umetniških stremiljenj nego je imela v prvi vrsti informativen značaj. Imela je nalogo zbrati umetniške sile ter s složnim nastopom zbuditi potrebno zanimanje občinstva za umetnost in — umetnike. Ohoje se je izboru posrečilo. Da gre v prvi vrsti za slaba organizacijskemu talentu, V. Coliću, je jasno, vendar ne smemo pre-

zreti da mu je pri tem v veliki meri pomagalo zanimanje generala Majstra za umetnost in pa velika vnema dnevnika »Tabor« za to prireditve.

Klub »Grohar« Ustanovitev umetniškega kluba »Grohar« v Mariboru mora razveseliti vsakega zavednega Slovence. Ni še dolgo tega, ko se je zdela skoraj nemogoče misliti na umetniško društvo v Ljubljani. Tekom zadnjih 20 let se pa je umetniško življenje med Slovenci prav lepo razvilo. Slovenski umetnikov je blizu sto. Po večini sploh še niso organizirani. Klub »Grohar« pomeni zato toliko naprej. Ni dvoma, da bo opozoril že s svojo ustanovitvijo ostale umetnike, da je v njih interesu, da pristopijo eni izmed obstoječih organizacij, ali pa da se združijo v nova skupine. Skušnja namreč uči, da cepljenje v več društev stvari sami ni na škodo, vsaj tako dolgo ne, dokler delujejo društva le s poštenim tekmovalnim delovanjem novega kluba hočemo posvetiti trajno zanimanje. Klub šteje sedaj 12 članov.

Slovenske umetnike prosimo, da nam iz lastne iniciative pošiljajo novice in kratke članke o umetniških zadevah. Priobčevali jih bomo vsak teden v podlistku. Izgubiti pa se je polemik. Razpored je bilo med slovenskimi umetniki že dovolj. Naj se začne enkrat čas dela.

—0—

Naročila sprejema Tiskovna zadruga
v Ljubljani. Sodna ulica 6.

Prigode gospoda Cellina.

Roman.

Ubogi starec! Toda morda je srečnejši od nas vseh s svojim enostavnim navadnim življenjem, jedva korak do groba. Obraz ima kakor angelj...

Na, sedaj pa zlezem pod odejo. Jutrajšnji dan je posvečen velikim načrtom. Stotisoč! Če bi kapitan Selby vedel...

22. oktob. „Empress of Oceania“ je pustila mnogo morskih milj za seboj, odkar sem zadnjikrat čerkal po svojem dnevniku. Prevozila je bis-kajski zaliv in z njim večji del mojih nad. Na, ne baš popolnoma, pa vendar...

Včeraj sem izvedel, da se je najbrže načrt spremenil. Ali je to storil Hoxton ali pa kapitan Selby? Najprej me je novica samo tako porazila, da sem se jedva zavedal, na kako čuden način sem izvedel za njo. G. je tudi na ladji, G. sam, in preoblečen v mornarja! On mi je novico povedal. Sel sem v spodnje medkrovi, kjer shranjujejo prevažano blago. Moja zunanost govori zame, če bi me že kdo presenetil tam doli, in kdo naj sumi od solca ožganega radovednega angleškega posestnika z dežele in sportsmana, da ima slabe namene? Razentega imam tam doli shranjeno lastno priljago, kar bi v slučaju potrebe opravičevalo mojo prisotnost. Jedva sem stopil s stopnjic, je nekdo potrepil mojo ramo.

Okrenil sem se smehljaje, da razlo-žim radovednežu mojo prisotnost v tem prostoru, toda namesto kakega ladijskega častnika, kakor sem pričakoval, stoji pred menoj — G.! „Pridite, mi zasopeta, tu je nevarno in tu nimamo kaj iskati!“ Strmel sem vanj brez razumevanja in ponovil: „Tu nimamo kaj iskati, G.? Kako mislite?“ Nestrpno je zmajal z glavo in me potegnil po stopnicah za seboj. Se sem bil presenečen radi njegovih besed, da mi ni prišlo niti na misel, kaj dela mož pravzaprav tu, in kot mornar! Šele vrh stopnjic sem se zavedel in ga vprašal: „Kaj za vruga pa delate tu...?“ — „Tiho!“ je odvrnil nestrpno. „Mudi se nari. Na krovu sem, to naj vam zadostuje. Bal sem se, da sami ne boste kos svoji nalogi...“ da se pojavijo težkoče, se je popravil, ko je zagledal moj obraz. „In dobro je, da sem prišel, ker se je načrt spremenil. Ali Selby, ali pa Hoxton, premislili so si, vrag vedi zakaj, in presenečenje za nas ni prijetno. Reči niso spravili v skladišču, kakor smo mislili in pričakovali, in če bomo tam iskali, ne najdemo ničesar do Aleksandrije. Tam gori jo imajo!“

„Tam gori?“ sem mehanično ponovil. „Kje pa, G.?“ „No, v nebesih menda re, je zarenčal. „Kaj vam pa je, saj izgledate, kakor da ste na svoji prvi ekspediciji? Ali ne kapi-rate? Spravljena je v onem majhnem skladišču, naravnost pod glavnim krovom. V skladišču, kjer spravljajo samo dragocenosti in razne bolj sitne stvari, ne baš draguljev, pa vse-

kakor reči, na katere pazijo. Tu je tudi reč, zaradi katere sva oba na ladji. Sedaj pa morava najti način, kako dobiva stvar iz tega prostora.“

Končno sem se obvladal. Prišel sem G. za ramo in mu rekel: „Peljite me tja, če je to brez rizika mogoče. Najbolje je, da ne izgubimo več časa.“

G. je godrnjaje prikiplal in mi pokazal pot v to skladišče. Ravno pod glavnim krovom. Ustavil se je pred močnimi, sivo barvanimi železnimi vrati. „Tu je,“ je rekel. „Tu notri leži stotisoč funtov, ki čakajo na selitev v naše žepce. Dvojna jeklena vrata, ne baš ravno tako kakor blagajna, toda tudi ne mnogo manj.“

Prekinil sem ga. „Kaj se nahaja v sosednjem prostoru?“ „Na tej strani spredaj hladilnica in rezervoarji za led. Tu se ne da nič napraviti. Na drugi strani je prostor, ki ga ta čas ne uporabljajo. Samo zdravnik ima tu svoje utenzilije. Zdi se mi, da uporabljajo ta prostor za kvarante, kadar je treba.“

„In... ali stoji po noči straža pred blagajno?“

„Sedaj še ne, toda najbrže bodo... Lock out!“ je šepnil in nadaljeval glasno: „Strojica, gospod? Ne vem, če jo smem pokazati, toda pot gre tu doli in okrog ogle, gospod.“ Obrnil sem se dovolj naglo, da sem zagledal prvega krmilarja, ki je prihajal po stopnicah, in da sem nadaljeval: „Tako, tako, ne veste, če mi smete pokazati... Toda bi bilo tako zanimivo zame, ker še nisem nikdar v življenju...“

„Allright, sir, tja doli, sir! Ako izvolite, sir!“ Salutaral je naglo in se obrnil k prvemu krmilarju, ki naju je ošinil z vprašujočim pogledom, potem pa prikiplal. Spustila sva se po stopnicah v hrumečo strojno dvorano. Na poti se je G. nagnil k meni in mi zatulil skozi truš v uho: „Skoraj bi bil pozabil, na krovu imamo takšnega starega strica, menda je far ali misijonar ali kaj sličnega. S seboj ima koli, kakor babilonski stolp, magarec trdi, da je to njegov nagrobni kamen. Kamen! Naj me vrag vzame, če ni...“ Prekinil sem ga: „Ne, prosim, G., ne govorite slabo o pastoru. On je med najboljšimi ljudmi, ki sem jih srečal v svojem življenju. Na Malto potuje, da ozdravi svoja pljuča. Doma v Angliji si je dal izklesati nagrobni spomenik, če bi tu umrl. Zakaj govorite o njem, G.?“

„Zakaj? No, ker sem videl ta nagrobni spomenik slučajno v skladišču, v blagajni, ko sem si jo ogledal. Pastorjev koli leži ravno poleg našega. Samo glejte, da se ne zmotite, kadar bova tako daleč...“

„Vem, da se pastor zelo briga za svoj kamen,“ sem odgovoril ne da bi se brigal za Govo drznost. „Toda, kako da ga je spravil v blagajniškem prostoru, kakor se izražate?“

Vanj vodi takšno okence, toda naravnost s krova. Vendar ne bova po tej poti mogla spraviti najine reči, ker je tu noč in dan velik promet. Iznajti bo treba že kaj drugega. Sedaj pa pojdite zopet gor. Ni dobro, če naju vidijo preveč v družbi.

Storil sem, kakor je svetoval. Sedaj pa je poteklo že šestindeset ur in še vedno nimam nobenega načrta. Spredaj dvojna železna vrata, od strani ji ni mogoče priti do živoga, zgoraj noč in dan promet, in vrh tega na hodniku straža, dan in noč. V treh ali štirih dneh bomo v Gibraltarju, pet ali šest dni pozneje v Aleksandriji!

24. oktobra. Zopet sem pri dnevniku, in menda bo ta dnevnik zelo enostranski. Vedno ista pesem. Nič novega. Ničesar, kar bi bilo pospešilo moje načrte tudi le za en sam korak. Prej še, da so se načrti morali za korak umakniti, če bi bilo kaj takega sploh mogoče. In vzrok temu je ubogi stari pastor z Malte.

Zvečer onega dne, ko sem zadnjikrat zapisoval v svoj dnevnik, sva kakor po navadi igrala šah. Pri njem je sedel njegov nečak, dame pa so — da govorim v sliki — sedele pri njegovih nogah, kakor okrog apostola. Stari je bil prav dobro razpoložen in se je razgovarjal z nami vsemi, od časa do časa pa je premaknil figuro na šahovnici. Kakor navadno, je znagoval, dasi nisem baš slab igralec v tej igri, prej nasprotno, saj sem se nekoč držal celo proti Laskerju v neki njegovi simulantanski partiji, toda proti pastoru pač zgubim, tako je že menda zapisano. (Dalje prihodnjic.)

Lastnik in izdajatelj
Konzorci „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

? Ali ste že poslali na- ročnino za „Jutra“?

Dinamo - stroj, ljubljanske nar-etosti, 87 amperov ki so lahko porablja za motor 30 konjskih s.l. dobro obranjen, izlelek tv-ake Siemens-Schubert, in dva železna soda (Eisen-barrel - ter druge stvari se prodajo. Ve se izve: Kolodvorska ulica 13 L. 6 3-2

Vodovodne cevi 15-13

* premeru po 4/4 in 5/4 cole oddaja, dokler saloga traja. mnogo pod dnevno ceno, trulka J. Razboršek, Smartno pri Litiji.

lv. Jax in sin

Dunajska c. 15., Ljubljana.

Sivalni stroji
in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linču. Ustanovljena leta 1867. Vazanje poučije brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“
Geniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Styria, Waffelnrad
219 Začasno znižane cene. 10-5

Le preprosto
stenografirajo in strolepisko
tšče valika industrijska pisarna v Ljubljani. 8 3-3

Prednost imajo moči večje srbsko-hrvatskemu jeziku v govoru in pisanju ter izvežbane v knjigovodstvu. Stalno nameščenje s takojšnjim vstopom. 8 priloge opravi ne ponudbe je v svrhu predstavitve osebno oddati pri

Zvezi industrijcev
Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Amerikansko strojno olje

Olje, lahko, za vrstene;
olje za transmisije;
olje, strojno za poljedelske stroje;
olje, strojno za teške stroje;
olje za avtomobile, lahko;
olje, izredno teško;
olje za cilindre;
olje proti prahu. 57 104-40

Glavna zaloga:
Medic, Rakovec & Zaakl, d. z. o. z.
prej A. Zankl novi sinovi.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutra“

Priporočamo
domače trdke:

Mali trgovski in obrtni oglasnik.

Izboja poljubno.
Vaska objava 4 K.

Krojači:
Hribar Josip, Poljanska cesta 70.

Zensko krojaštvo:
Medved Rozi, Mestni trg 24/III. [d. p.]

Puškarji:
Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6 [d. p.]

Skladišča:
Balkan, d. d., Dunajska c. 33 [d. p.]

Speditija:
Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Trgovci:

Derenda Fran, konfekcija, manufak-tura na debelo, najnižje cene, Emon-ska cesta 8.

Oblat Aleksa, zaloga čevljev vsake vrste, Sv. Petra cesta 28.

Rogelj Marija, manufaktura, Sv. Petra cesta 38.

Mikuš L., izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15. 18

!! Dobro vino !!

Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam, da sem pridobila 12 fino štajersko vino ter ga točim po jako primerani ceni. — Prvovrstna kuhinja in točna postrežba.

Se priporočam za obilen obisk in beležm s odličnim spoštovanjem

JOS. SMIT

Pilzenska restavracija, Ljubljana, Gradišče 2 (pri nekaki cerkvi).

MARIJA TIČAR

= Ljubljana =
Selenburgova u'ica

**Tovarniška zaloga
šolskih potrebščin,
papirja
in razglednic.**

Naročajte in čitajte

Zbirke političnih, gospodarskih in socijalnih spisov,

ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

I. zvezek: Dr. A. Zolotar, Ljudsko zdravje, cena 6 K.
II. zvezek: Dr. B. Deró, Dojenje, njega negovanje in prehrana, cena 6 K.
III. zvezek: Dr. J. Demšar, Spolne bolezni, cena 10 K.
IV. zvezek: Dr. St. Šagadin, Naš sadašnji ustavni položaj, cena 16 K.
V. zvezek: Dr. L. Pitanio, Pravo in revolucija, cena 8 K.
VI. zvezek: Dokumenti o jadranskem vprašanju, cena 10 K. 71 21

Po pošti priporočeno velja vsaka knjiga 1 K 60 v več.

„JADRAN“

d. z. o. z.

21 104-40

Ljubljana, Dunajska cesta št. 9

ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:

Pšenično moko prvovrstno banaško, koruzo, oves, pšenične otrube, pšenično moko za krmo, proseno kašo, ječmenj, sladkor beli suhi kristal, češki v kockah, kavo, olje najfinjše namizno, riž, južno sadje vseh vrst, čaj Ceylon, dišave vseh vrst, sllve bosanske zračno sušene, čebulo makovsko, orehe bosanske, petrolej salonski, belo čiččen, bencin v zabojih, sveče, sol morske in nemške belo, testenine vseh vrst, kolinsko kave in praženo ječmenovo kavo, kolomaz jamčeno oljnat izdelek v zabojih in šketih vseh velikosti, mlo pralne, kristalne sode, portland cement, čevlje moske, deške in ženske, trpožno ročno delo v vseh številkah, ter različno druge blage. Oddaja se lo v večjih množinah. Točna postrežba.

Sklicujte se pri svojih naročilih na oglase v „Jutru“!

Strojne tovarne in livarne

d. d.
Ljubljana.

40 26-10

Stroji za obdelovanje lesa, vodne turbine, žage, hidravlični regulatorji, stikalnice za klobuke, transmisije, kovinski izdelki, armature, sesalke, ognjeasne brizgalne, zvonovi, elektrotehnične potrebnosti, elektro-motorji.

Za 50letnico Jenkove smrti je priredila Tiskovna zadruga
III. izdajo 65 18

Simon Jenkovih pesmi,

ki jih je nanovo uredil dr. Joža Glonar.

Knjiga velja broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti pripor. K 1'80 več.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

DELNIŠKA TISKARNA

D. D.

(prej Tiskarna Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg)

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča 35 25

za izdelovanje vseh tiskovin od po-setnic do najumetnejšega barvnega tiska, kakor tudi za natiskovanje listov, časopisov, trgovinskih in uradnih tiskovin. Vsa ta dela izvršuje kar najhitreje in po strogo strokovnih pravilih.

Obenem priporoča **knjigoveznico,**
svojo najbolje urejeno
ki izvršuje knjigoveška dela od najpreprosteje do najfineje vrste.

Vestne raznašalce, oziroma raznašalke

za novo ustanovljene okraje sprejme tako!

uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.